

Vysokoškolská kvalifikační práce - magistři (diplomová práce)
posudek oponenta

Jméno a příjmení studenta, vč. titulů: BcA. Zuzana Gramerová

Název práce: Domácí miláček

Slovní hodnocení:

„Mnoho vody uteklo, a zejména mnoho loužiček bylo vyceděno“¹ od doby, kdy Zuzana Gramerová přestoupila na magisterský cyklus z ateliéru environmentu. Ve své magisterské práci si klade otázku: „víš, proč pes začal žít s člověkem? To bylo tak. Před mnoha sty a tisíci lety nežil ještě pes s člověkem. Tehdy totiž byl člověk ještě divoký a nedalo se s ním žít.“

„Když člověk viděl, že psi žijí ve smečkách, začal také žít ve smečkách.“²

„Teď už nepatří pes do psí smečky, ale do smečky lidské. Ti lidé, se kterými žije, jsou jeho smečka; proto je má rád jako své bližní.“³

„Někdy si budeš hrát na ulici s pejsky a bude ti s nimi dobře a veselo, protože je to tvá krev a tvůj rod; ale doma, Dášo, doma se budeš cítit jen mezi lidmi. S lidmi tě

pojí něco divnějšího a jemnějšího nežli krev. To něco je důvěra a láska.“⁴

Zuzana Gramerová si všimla, že nová citlivost k historickým romantickým a humanistickým stereotypům, ke které nás vedou např. genderová a postkoloniální studia, nám již nedovoluje věřit v čistotu vztahu mezi Karlem Čapkem a Dášeňkou. Zajímá ji antropomorfizace vztahu člověk – domestikované zvíře, specifitější člověk – domestikované zvíře neutilitární v hospodářském smyslu a ještě specifitější člověk – pes, zvíře, pro které je dle wikipedie „přirozené respektovat člověka jako vůdce“ a je „přirozeně naladěný na komunikaci s člověkem“⁵. Vzhledem k tomu, že v současnosti ve většině případů pes pozbývá své užitkové funkce obranářské a lovecké a je spíš domácím mazlíčkem, dostává jeho socializační schopnost charakter jednosměrné závislosti. Psí chování se stává také zažitým symbolem závislého postavení, čehož hojně využívá nejen erotický a pornografický průmysl určený pro osoby orientace, vyžívající se v dominantních a submisivních disciplinačních hrách, ale v podobných významech obrazy psů používají i některá díla výtvarného umění, např. Katarzyna Kozyra⁶ nebo Oleg Kulik.

Video Zuzany Gramerové se skládá z několika scének s ostrými přechody, které ukazují typické události ze života dívky-fenky – čekání na páníčka, spaní, krmení, koupání, hra...

V první části vystupuje typická dvojice pán – pes v poměrně ostré dualitě muž – žena, v druhé části se objeví další pes /fena/ a jiný typ páníčků. Tato skladba nám předkládá následující možné obsahy: dominance citlivému tvorovi prostřednictvím jeho řízení, nakládání s ním jako s předmětem a hlavně prostřednictvím jeho ignorování. Ve druhé půlce, která je nápaditější a přirozenější, zase můžeme číst

¹ Čapek, Karel. Dášeňka čili život štěněte, Albatros, Praha, 1988, s. 13

² Čapek, Karel. Dášeňka čili život štěněte, Albatros, Praha, 1988, s. 39

³ Čapek, Karel. Dášeňka čili život štěněte, Albatros, Praha, 1988, s. 40

⁴ Čapek, Karel. Dášeňka čili život štěněte, Albatros, Praha, 1988, s. 42

⁵ http://cs.wikipedia.org/wiki/Pes_dom%C3%A1c%C3%AD

⁶ Katarzyna Kozyra / Lou Salome, Nietzsche a Rilke, film, 2005

smutek omezení v infantilizaci a přepečování, které činí bytost nesoběstačnou a závislou. Zuzaně se povedlo v interakcích „fenky“ a dalších osob zachytit některé problematické momenty ze vztahů partnerských i ze vztahů mezi rodiči a dětmi. Pro mně byl zajímavý moment v části, kdy dvě fenky v bílém spodním prádle zápasí o šišku. Scéna je pro mně parodií a odkazem na voyerské erotické představení typu zápasy žen v bahně. Práce Zuzany podle mně oplývá bohatými obsahy, nicméně tyto obsahy jsou v díle spíše jen přítomny, než aby byly nějakým novým nebo překvapivým způsobem uchopeny a využity.

Za nejsilnější moment práce v jejím vývoji považuji výsledný civilní výraz a skvělé mimické výkony. Zuzana velmi přesně odpozorovala typické psí chování, dokázala se skutečně do chování a projevů ne-lidské bytosti vcítit a velmi jistě ji předvést na kameru. Od práce s maskou se autorka dostala k velmi působivému tělesnému projevu, který nepotřebuje ničím podpiřit. Proto také věřím, že živá akce při prezentaci práci o stupeň zvedne.

Otázky k rozpravě:

Závěrečné hodnocení:

„Nic platno, Zuzano, už brzo budeš muset jít mezi jiné lidi a budeš patřit do jiné smečky.

Tak já ti něco povím o lidech.

Podle tvrzení některých zvířat je člověk zlý, i mnozí lidé to říkají; ale nevěř tomu.“⁷

Práce Zuzany Gramerové ukazuje autorku jako silnou osobnost na poli performance, hraničící s herectvím. Chybí mi propracovanější konceptuální uchopení.

Návrh klasifikace: C

Posudek vypracoval(a): Lenka Klodová

Datum: 10.5.2015

Podpis:

---

⁷ Čapek, Karel. Dášeňka čili život štěněte, Albatros, Praha, 1988, s. 41